

Warszawa, 16 lipca 2026 r.

Do druku nr 2649

w związku z trwającym procesem legislacyjnymi poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o samorządzie gminnym (druk nr 2649) Unia Metropolii Polskich przedstawia stanowisko wobec kierunku proponowanych zmian.

Projektowana regulacja przenosi kwestie dotąd regulowane na poziomie statutu na poziom ustawowy. Miasta Unii Metropolii Polskich, które od lat kształtują zasady i znają realne funkcjonowanie jednostek pomocniczych, dysponują doświadczeniem pozwalającym ocenić praktyczne konsekwencje proponowanych zmian.

W art. 37 ust. 2 proponuje się zawężenie kręgu członków zarządu jedynie do radnych danej jednostki pomocniczej. Statuty osiedli w miastach Unii Metropolii Polskich od lat dopuszczają możliwość wybierania do zarządów osiedli również osoby spoza rady osiedla.

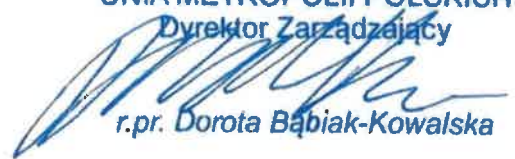
W art. 37e ust. 1 nadal nie uwzględniono odmowy złożenia ślubowania, która zarówno w doktrynie jak i orzecnictwie jest bezsprzecznie uznawana za natychmiastowe i bezwzględne wygaśnięcie mandatu. W statutach osiedli w miastach Unii Metropolii Polskich takie przesłanki się znajdują. Ustawodawca – regulując przesłanki wygaśnięcia mandatu – całkowicie pozbawi możliwości wygaśnięcia mandatu radnych jednostek pomocniczych, którzy odmówią ślubowania. Wnioskujemy zatem o ujęcie przesłanki do wygaśnięcia mandatu, w postaci odmowy złożenia ślubowania.

W art. 37e ust. 2 proponuje się zmianę, która cały proces wygaszania mandatu, a następnie obsadzenia powstałego wakatów znacząco wydłuży, bowiem najpierw rada miasta będzie zobowiązana do podjęcia uchwały stwierdzającej wygaśnięcie mandatu. Dopiero następnie możliwe będzie uruchomienie przewidzianej w statucie procedury obsadzenia mandatu, realizowanej przez właściwego komisarza wyborczego do spraw wyborów do rad osiedli.

Ponadto w art. 1a ustawy nowelizującej projektowany przepis przejściowy stanowi, że nowe zasady wygaśnięcia mandatu mają znaleźć zastosowanie również do osób wybranych przed wejściem ustawy w życie. Brzmienie przepisu wymaga doprecyzowania. Nie wskazano bowiem, czy wobec osób wybranych przed wejściem ustawy w życie będzie można uwzględniać również przesłankę braku prawa wybieralności „w dniu wyborów”, a więc okoliczność odnoszącą się do zdarzenia, które wystąpiło przed wejściem nowych przepisów w życie. Zastosowanie tego przepisu do wcześniejszych wyborów może prowadzić do ponownej oceny prawidłowości objęcia mandatów uzyskanych zgodnie z obowiązującymi wówczas przepisami i statutami. Projekt powinien jednoznacznie określić, czy ustawodawca chce objąć obecnych członków tylko zdarzeniami,

które wystąpią po wejściu ustawy w życie czy również pozwolić badać, czy posiadali prawo wybieralności w dniu wyborów przeprowadzonych wcześniej.

Miasta Unii Metropolii Polskich od lat regulują tę materię na poziomie statutowym, wypracowując rozwiązania dostosowane do lokalnych uwarunkowań i sprawdzające się w praktyce funkcjonowania jednostek pomocniczych.

UNIA METROPOLII POLSKICH
Dyrektor Zarządzający

r.pr. Dorota Bąbiak-Kowalska